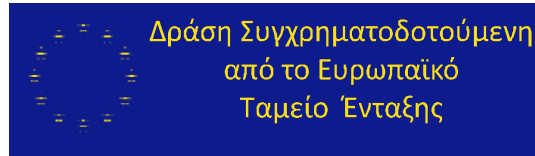

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Δράση Συγχρηματοδοτούμενη
από το Ευρωπαϊκό
Ταμείο Ένταξης

REPUBLIC OF CYPRUS
MINISTRY OF EDUCATION
SOLIDARITY FUNDS

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ, ΠΡΟΟΔΟΣ, ΕΥΗΜΕΡΙΑ – SOLIDARITY, PROGRESS, PROSPERITY

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Το μεταβαλλόμενο προφίλ του πληθυσμού της Κύπρου έχει αναμφίβολα επηρεάσει το κοινωνικό τοπίο και ιδιαίτερα τη σύνθεση των σχολείων και κατ' επέκταση το εκπαιδευτικό σύστημα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ενώ κατά το σχολικό έτος 1995-1996 το ποσοστό των μη-γηγενών μαθητών (π.χ. παιδιά μεταναστών, παιδιά που δε γεννήθηκαν στην Κύπρο) ήταν 4.41%, το 2009-2010 το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 11.7%. Υπάρχουν, μάλιστα, ορισμένα σχολεία όπου οι μη-γηγενείς μαθητές αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία (80-90%) του σχολικού πληθυσμού. Πώς όμως αντικρίζουν τους μετανάστες οι Κύπριοι μαθητές και πώς αλληλεπιδρούν με τα παιδιά μεταναστών στο σχολείο τους;

Με σκοπό τη διερεύνηση των απόψεων και αντιλήψεων των Κυπρίων μαθητών (10-16 χρόνων) σχετικά με τους μετανάστες, υλοποιήθηκε κατά την περίοδο Μαρτίου 2010 – Ιουνίου 2010 παγκύπρια έρευνα από το διεθνές ερευνητικό κέντρο CARDET σε συνεργασία με την εταιρεία συμβούλων INNOVADE LI Ltd. Η ερευνητική δράση αφορούσε στην Προτεραιότητα 2 όπως αυτή καταγράφεται στην προκήρυξη υποβολής προτάσεων του Ετήσιου Προγράμματος 2008 στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης Υψηλών Τρίτων Χωρών.

Λαμβάνοντας υπόψη το πολυδιάστατο και πολυσύνθετο πρίσμα που συνθέτει τις απόψεις των Κυπρίων μαθητών για τους μετανάστες, η έρευνα αυτή στηρίχθηκε σε ένα συνδυασμό ποσοτικής έρευνας (με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου από αντιπροσωπευτικό δείγμα 1281 μαθητών Δημοτικής και Μέσης εκπαίδευσης) και ποιοτικής έρευνας (με τη διεξαγωγή 30 εις-βάθος συνεντεύξεων με μαθητές Δημοτικής και Μέσης εκπαίδευσης, οι οποίες ακολούθησαν μια ίση κατανομή σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, την τάξη στην οποία φοιτούσαν οι μαθητές και την επαρχία).

Τόσο η ποσοτική όσο και η ποιοτική έρευνα ανέδειξαν ότι ανάμεσα στους Κύπριους μαθητές, υπάρχει μια 'πολυφωνία' στάσεων και ρεπερτορίων απέναντι στους μετανάστες. Οι στάσεις ποικίλουν από μαθητές που διατηρούν μια αρνητική / ήπια αρνητική στάση απέναντι στους μετανάστες σε αυτούς που εκφράζουν μια θετική / μάλλον θετική στάση. Κάπου στη μέση βρίσκονται οι μαθητές με αμφίθυμες στάσεις, μαθητές δηλαδή οι οποίοι εκφράζουν ανάμεικτα και διφορούμενα συναισθήματα, ιδεολογικές αντιλήψεις και συμπεριφορές (εξίσου θετικές και αρνητικές).

Στο σύνολό τους, οι αρνητικοί και ήπια αρνητικοί μαθητές αποτελούν την πλειοψηφία (54% του δείγματος). Οι στάσεις των δύο αυτών υποομάδων εκφράζονται μέσω συναισθημάτων αντιπάθειας, αδιαφορίας, αηδίας, αποφυγής και φόβου. Θεωρούν τους μετανάστες βρώμικους, κακούς, επικίνδυνους, απολίτιστους και εγκληματίες. Οι αντιλήψεις τους περιστρέφονται γύρω από το γεγονός ότι οι μετανάστες κάνουν την Κύπρο χειρότερη, κλέβουν δουλειές από τους Κύπριους, ευθύνονται για την αύξηση του εγκλήματος και αποτελούν απειλή για την εθνική ταυτότητα. Θα προτιμούσαν μια Κύπρο χωρίς μετανάστες και νοιώθουν την ανάγκη να τους αφομοιώσουν, ώστε να γίνουν σαν Κύπριοι (να σκέφτονται, να ντύνονται και να συμπεριφέρονται ως Κύπριοι).

Στην αντίπερα όχθη, βρίσκονται οι μαθητές με θετικές / μάλλον θετικές στάσεις, οι οποίοι αν και αποτελούν μόνο το 25% του δείγματος, εκφράζουν έντονα θετικά συναισθήματα και αντιλήψεις. Τα συναισθήματά τους περιστρέφονται γύρω από το σεβασμό, την εκτίμηση και τη συμπάθεια προς τους μετανάστες. Νοιώθουν άνετα στην παρουσία τους και τους συμπαθούν όπως είναι, χωρίς να νοιώθουν την ανάγκη να τους 'αλλοτριώσουν'. Θαυμάζουν τους μετανάστες συμμαθητές τους για τα χαρίσματα και τις ικανότητές τους. Τους συμπονούν και τους υποστηρίζουν όταν χλευάζονται ή κακοποιούνται από άλλους. Σε γενικές γραμμές, παρουσιάζουν μια θετική και ανοικτή στάση προς τους μετανάστες, θεωρώντας τους ίσους με τους Κύπριους, άτομα ενδιαφέροντα τα οποία εμπλουτίζουν την πολιτιστική ζωή στην Κύπρο και βοηθούν στο να δουν οι Κύπριοι κάποια πράγματα με διαφορετικό τρόπο.

Αρκετά ενδιαφέρουσες είναι και οι απόψεις των μαθητών με αμφίθυμες στάσεις (που αποτελούν το 21% του δείγματος), οι οποίοι εκφράζουν ανάμεικτα συναισθήματα, αντιλήψεις και συμπεριφορές. Από τη μια θεωρούν τους μετανάστες εγκληματίες, κακούς, άγριους, και πιστεύουν ότι έχουν ένα αρνητικό αντίκτυπο στην κοινωνία μας. Από την άλλη, θεωρούν ότι έχουμε να μάθουμε αρκετά πράγματα από τους μετανάστες. Ενώ ενοχλούνται από την παρουσία των μεταναστών στην Κύπρο και θα ήθελαν να αφομοιωθούν στην κοινωνία μας, ωστόσο αναφέρουν ότι θα ήθελαν να τους γνωρίσουν καλύτερα. Νοιώθουν σεβασμό και λύπηση προς τους μετανάστες αλλά ταυτόχρονα και φόβο, θυμό, αντιπάθεια και τάση για αποφυγή. Παρόλα αυτά παραμένουν ανοικτοί σε συναναστροφές μαζί τους, τους βοηθούν να μάθουν Ελληνικά και να προσαρμοστούν στο σχολείο, καθώς επίσης συνεργάζονται μαζί τους σε σχολικές εργασίες.

Μέσω της ανάλυσης των δεδομένων, διαφαίνεται η ανάγκη για περαιτέρω ενδοσκόπηση και προβληματισμό όσον αφορά στις στάσεις και συμπεριφορές των μαθητών, τόσο σε επίπεδο κοινωνίας όσο και σε άλλα επίπεδα (σχολείο, οικογένεια, ΜΜΕ κτλ). Είναι χρήσιμο να ενθαρρυνθούν οι κοινωνικοί φορείς να εμπλακούν σε μια διαδικασία κριτικού αναστοχασμού όσον αφορά στις επιπτώσεις αυτών των στάσεων και συμπεριφορών προς τους μετανάστες.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με τους Δρ. Μιχαλίνο Ζεμπύλα και Δρ. Χαράλαμπο Βρασίδα στο 22795128 και info@cardet.org.